

ע"פ 8568/09/17 - עוזיאל ישראל, רפאל ישראל נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים
לפני כב' סגן הנשיא י' נועם

עפ"ג 8568-09-17 עוזיאל ישראל נ' מדינת ישראל

עפ"ג 20104-09-17 רפאל ישראל נ' מדינת ישראל

המערער 1. עוזיאל ישראל

על-ידי ב"כ עו"ד גיל גבאי

2. רפאל ישראל

על-ידי ב"כ עו"ד חן הולנדר

נגד

המשיבה

מדינת ישראל

באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים

פסק דין

השופט א' אברבנאל:

1. לפנינו שני ערעורים שהוגשו על גזר-דינו של בית-משפט השלום בירושלים (כב' השופט א' גורדון), מיום 17.7.2017 בת"פ 54026-11-13, אשר הדיון בהם אוחד.

בגזר הדין נידון מערער 1 - עוזיאל ישראל יליד 1956 (נאשם 2 בבית משפט קמא) לארבעה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות ולמאסר על תנאי.

בנו, מערער 2 - רפאל ישראל יליד 1986 (נאשם 1 בבית משפט קמא) נידון למאסר על תנאי ופיצוי בסך 2000 ₪.

דינם של המערערים נגזר כאמור לעיל, לאחר שהורשעו על פי הודאתם בכתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון בעבירה של תקיפה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 382(א) לחוק העונשין, תשל"ז-1977, בגין אירוע שהתרחש בקניון בירושלים ביום 23.7.2012. בהסדר הטיעון נקבעו עובדות שונות בנוגע לכל אחד מהשניים.

2. על פי עובדות כתב-האישום והכרעת הדין בעניינו של מערער 1, תקף מערער 1 את המתלונן וגרם לו חבלות של ממש. מערער 1 הגיע לקניון האמור, אמר למתלונן להסתלק מהמקום והכה אותו במכות אגרופ שפגעו בפניו ובראשו. מערער 2 הצטרף אליו. כתוצאה ממעשיו של מערער 1 נשבר אפו של המתלונן, נשברו משקפיו וניגר מאפו ומפניו דם רב.

על פי עובדות כתב האישום בעניינו של מערער 2, תקף מערער 2 את המתלון ושניים נוספים, אשר הגיעו לקניון במטרה לבצע צו מטעם ההוצאה לפועל במסעדה שבבעלותו של מערער 1. מערער 2 התנגד לביצוע הצו, נטל מקופת החנות כסף מזומן נשוא צו ההוצאה לפועל האמור ודחף את השלושה בידיו. משהגיע למקום מערער 1, הורה לשלושה להסתלק מהמקום והכה את המתלון במכות אגרופ שפגעו בפניו ובראשו. מערער 2 הצטרף אליו וזרק על המתלון בקבוק טחינה. כתוצאה ממעשיו של מערער 1 נשבר אפו של המתלון, נשברו משקפיו וניגר מאפו ומפניו דם רב.

4. מערער 1 כבן 62 נשוי, אב לארבעה ובעל מסעדה בקניון האמור. אין בעברו הרשעות קודמות. בתסקיר שהגיש שירות המבחן צוין כי בריאותו לקויה; כי הוא נוהג לתרום מכספו לאחרים; וכי ביחס לעבירה הוא מסר שסכסוך עם המתלון הוא שהוביל ליצירת החוב שברקע האירוע. מערער 1 קיבל אחריות חלקית על מעשיו והקטין מחומרת התנהגותו. בעקבות זאת המליץ שירות המבחן להטיל עליו תקופת מאסר קצרה לריצוי בעבודות שירות.

הממונה על עבודות שירות מסר כי מערער 1 כשיר לביצוע עבודות שירות.

מערער 2, כבן 31 נשוי, אב לשניים ובעל עסק למכירת מזון. אין בעברו הרשעות קודמות. הוא קיבל אחריות מלאה על חלקו בעבירה וטען כי פעל כמתואר לעיל כדי להגן על אביו. מערער 2 הביע רצון להשתלב בעבודה בשירות הציבורי אך לא ציין מקום קונקרטי שבו הוא מבקש לעבוד. שירות המבחן המליץ להימנע מהרשעתו ולגזור עליו שירות לתועלת הציבור בהיקף 120 שעות.

5. בטיעוניה בבית המשפט קמא ביקשה המשיבה לגזור על מערער 1 שישה חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, מאסר על-תנאי ופיצוי בסך 15,000 ש"ח. בעניינו של מערער 2 עתרה המשיבה להרשעתו ולגזירת שירות לתועלת הציבור.

ב"כ מערער 1 טען בבית משפט קמא כי מתחם העונש ההולם בעניינו של מרשו עומד על שירות לתועלת הציבור עד מאסר של מספר חודשים, וביקש בשל עברו הנקי, מצבו הבריאותי והודאתו לגזור עליו שירות לתועלת הציבור.

ב"כ מערער 2 ביקש שלא להרשיע את מערער 2 על מנת שלא לפגוע בעתידו, זאת בשל חלקו הקטן באירוע, עברו הנקי והודאתו.

7. המתלון, שבית המשפט קמא אפשר לו לשאת דברים, יצא כנגד הסדר הטיעון; טען כי המערערים מתנכלים לו לאורך שנים; ומסר פרטים על נזקיו הגופניים והנפשיים כתוצאה מהחבלה שנגרמה לו בעת האירוע.

6. בגזר-דינו התייחס בית המשפט קמא לכל אחד מהמערערים בנפרד.

בעניינו של מערער 1 קבע בית המשפט כי מעשיו פגעו פגיעה חמורה בערך המוגן של העבירה - הגנה על שלמות הגוף ועל ביטחון של הציבור, וציין כי מערער 1 "בחר לתקוף את המתלונן... באלימות בוטה, במכות אגרופ לפניו. חומרת המעשים מודגשת בתוצאתם שבגרימת חבלות של ממש, שבירת אפו של [המתלונן] וכן משקפיו". עוד נקבע כי "מעשים מאין אלה ראויים לגינוי ולענישה הולמת". בית משפט קמא קבע, כי מתחם העונש ההולם למעשיו של מערער 1 נע בין שני חודשי מאסר לריצוי בפועל, או בדרך של עבודות שירות, לבין 12 חודשי מאסר בפועל. בשל העובדה כי מערער 1 קיבל אחריות חלקית על מעשיו קבע בית משפט קמא כי עונשו לא יגזר בתחתית המתחם ממש, ולפיכך קבע את עונשו כאמור לעיל.

בעניינו של מערער 2 דחה בית המשפט קמא את בקשתו לאי הרשעה, לאחר שקבע כי אין די בהבעת מוטיבציה מילולית כללית לעבוד בשירות המדינה כדי לעמוד בתנאים שנקבעו בפסיקה בעניין זה. לפיכך הרשיע בית המשפט את מערער 2 וקבע את עונשו כאמור לעיל.

7. ב"כ מערער 1 מלין על עונש המאסר בעבודות שירות שהוטל על מרשו. לטענתו, גזר הדין אינו מביא בחשבון את טיבו של הסכסוך שברקע האירוע. לטענתו הצטרפותו של המתלונן למוציאים לפועל אינה מקובלת ובמיוחד בנסיבותיו של הסכסוך, נכון היה להימנע מכך. בנוסף ציין, כי האירוע התרחש ביום שבו אחותו של מערער 1, שהיא בת זוגו של המתלונן, עברה ניתוח. עוד הוא עמד על חלופה הזמן הרב מאז האירוע. לטענתו, הרף התחתון לתחם העונש ההולם עומד על שירות לתועלת הציבור בצירוף מאסר על תנאי, ומשכך נכון לבטל את עונש המאסר בעבודות שירות שהוטל על מרשו ולהמיר אותו בשירות לתועלת הציבור.

ב"כ מערער 2 עמד על חלקו המצומצם של מרשו באירוע ועל הסכסוך ארוך השנים, שהוביל לאירוע שאינו מאפיין את מרשו וחריג בחייו. לטענתו, מרשו מבקש להקים חברת אבטחה, ובכוונתו להתמודד בעתיד על מכרזים של שירות המדינה. משכך הרשעה פלילית תפגע בו פגיעה חמורה.

8. ב"כ המשיבה טען כי יש לממש בדרך של ענישה מחמירה את קביעותיו של בית המשפט העליון בדבר חומרתה הרבה של תופעת האלימות ומידת הנזק שנגרם לחברה כתוצאה ממנה. לטענתו חלקו של מערער 2 אינו שולי, שהרי בראשית האירוע ניסה מערער 2 לסכל מימוש צו הוצאה לפועל, דחף את המתלונן ובהמשך הצטרף לאביו בתקיפת המתלונן.

דין והכרעה

9. כלל הוא, כי ערכאת הערעור לא גוזרת מחדש את העונש, אלא בוחנת את סבירות גזר-הדין של הערכאה הדיונית; וכי התערבותה בעונשים שנגזרו על-ידי הערכאה הדיונית שמורה למקרים חריגים בלבד שבהם נפלה טעות מהותית, או שהעונש שנגזר סוטה באופן קיצוני מרמת הענישה הראויה (ע"פ 2422/15 איתן סרור נ' מדינת ישראל (7.11.16)).

נורמה חברתית פסולה של שימוש באליומות לפתרון סכסוכים פוגעת באושויות החברה, מאיימת על הביטחון האישי של חברה וחושפת אותם לסיכון של פגיעה בגופם ובכבודם.

פסיקת בית המשפט העליון מדגישה את הצורך בהטלת עונשים משמעותיים בגין התנהגות אלימה. בע"פ 759/16 ג'בארין נ' מדינת ישראל (13.6.2016) נקבע:

"בית משפט זה עמד לא אחת על כך שחברה מתוקנת אינה יכולה להשלים עם אלימות החותרת תחת זכותו של אדם לשלמות גופו... וכן על הצורך להרתיע את הפונים לפתרון סכסוכים בכוח הזרוע באמצעות השתת עונשים הולמים ומשמעותיים. זאת במטרה להעביר את המסר כי החברה אינה סובלנית להתנהגויות מסוג זה...".

דברים אלה יפים לענייננו.

10. מערער 1 הפליא את מכותיו במתלון, וכתוצאה מכך גרם לו נזק של ממש - אפו נשבר ומפניו ניגר דם רב. אין להתעלם מסבלו הרב של המתלון בעת האירוע ואחריו כתוצאה מהמעשה. נוכח חומרת המעשה ותוצאתו אין יסוד לטענה כי בית משפט קמא החמיר בקביעת מתחם העונש ההולם למעשה או בקביעת עונשו של מערער 1.

11. מעשיו של מערער 2 חמורים פחות. עם זאת יש להדגיש כי בראשית האירוע הוא שמנע את ביצוע צו ההוצאה לפועל בדרך של דחיפת המוציאים לפועל מבית העסק של אביו, ובהמשך בעת שאביו הכה במתלון כאמור לעיל, הצטרף אליו בדרך של השלכת בקבוק פלסטיק על המתלון.

הכלל האמור, שלפיו ערכאת הערעור לא גוזרת מחדש את העונש אלא בוחנת את סבירותו, חל גם על שאלת ההרשעה.

הלכה היא כי "הוכחת אשמתו של אדם, מחייבת את הרשעתו בדין. זהו פועל יוצא הכרחי וטבעי, ביטוי משפטי להפרת נורמה בדין הפלילי, על מנת להבטיח את תכליותיו. זוהי הדרך לציין את הפסול שבמעשה, להרתיע את היחיד ואת הרבים לשם מניעת הישנותו, ולעשות למען אכיפה אחידה ושוויונית" (ע"פ 5985/13 הראל אבן נ' מדינת ישראל (2.4.2014)).

הכללים בסוגיית ההימנעות מהרשעה הותוו בפסיקת בית-המשפט העליון. נפסק, כי ניתן להגיע בגזר-דין לתוצאה של אי-הרשעה "רק בנסיבות יוצאות דופן, בהן אין יחס סביר בין הנזק הצפוי מן ההרשעה בדין לבין חומרתה של העבירה" (ר"ע 432/85 גדעון רומנו נ' מדינת ישראל (21.8.85)). ההלכה הפסוקה מורה, כי הימנעות מהרשעה אפשרית בהתקיים שני גורמים מצטברים: "ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים..."

(ע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל (1997)).

כאמור מערער 2 טען כי הוא מתכנן להקים חברת אבטחה אשר תתמודד במכרזים המתפרסמים מטעם רשויות המדינה. תכניתו האמורה כללית. בית משפט קמא קבע כי בעניין זה לא הוצגו ראיות בעניין: "לא הובהר טיב העבודה או הגוף בו מתעתד הנאשם לעבוד, כיצד מתכוון הוא, שלאורך חייו הפעיל ועודנו מפעיל עסק בתחום המזון, להשתלב בעבודה ציבורית, ואף לא הוכח כי השתלבות שכזו תימנע לו יורשע בדין. בדומה, לא הוצג מכרז ספציפי שהרשעה בו תמנע מהנאשם להשתתף בו".

מהאמור לעיל עולה כי בית המשפט קמא בחן היטב את בקשתו של המערער 2 להימנע מהרשעתו, ומצא כי לא הונחה תשתית מספקת כדי להוכיח את מידת פגיעתה של ההרשעה בו. קביעתו זו של בית משפט קמא מקובלת עלינו.

אשר על כן אין עילה להתערב בגזר דינו של בית המשפט קמא, ומכאן שדין הערעור להידחות.

12. על-יסוד האמור לעיל, נדחים שני הערעורים.

מערער 1 יחל לבצע את עבודות השירות ביום 2.10.18, ובמועד זה יתייצב בשעה 9:30 במשרדי הממונה על עבודות השירות לשם קליטה והצבה.

המזכירות תמציא עותקים מפסק-הדין לב"כ הצדדים, לממונה על עבודות השירות ולשירות המבחן.

ניתן היום, ד' באב תשע"ח, 16 ביולי 2018, בהיעדר הצדדים (על-פי הסכמתם).

אלי אברבנאל, שופט

רבקה פרידמן-
פלדמן, שופטת

יורם נועם, סגן נשיא